

УДК 631.543.2:634.23(4/9+477)

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗАКЛАДАННЯ ІНТЕНСИВНИХ НАСАДЖЕНЬ ЧЕРЕШНІ В УКРАЇНІ

Бондаренко П.Г., асистент, кафедра рослинництва.

Таврійський державний агротехнологічний університет

***Summary:** Problem of intensifying sweet cherry cultivation in order to induce precociousness is reviewed. Comparative description of different training systems for intensive sweet cherry orchards with the goal of determination of the most optimal for the zone of southern Steppe of Ukraine is given.*

Постановка проблеми. Україна є одним з основних виробників черешні у світі. Так, за даними ФАО, у 2013 р. у нашій країні було вирощено 81,2 тис. т плодів, що дозволило їй посісти восьме місце у світі за обсягом виробництва цієї культури. Черешня є сильнорослою культурою, яка пізно вступає у промислове плодоношення. Саме тому основний напрям роботи садівників усього світу – скорочення непродуктивного періоду дерев черешні для скорішої окупності початкових капіталовкладень.

Аналіз конструкцій насаджень черешні у світі та Україні. Можна виділити два основні шляхи інтенсифікації вирощування черешні. Перший з них полягає у закладанні суперінтенсивних насаджень на карликових підщепах (Гізела 5, Гізела 3, Р-HL А, Р-HL С, Tabel Edabriz) з розміщенням 1000 і більше дерев на 1 га та формуванням крон з плодовою деревиною не старше трьох-чотирьохрічного віку. Другий – у використанні середньорослих підщеп черешні (ВСЛ-2, Гізела 6, Ріку 1, М х М 14), ущільненні насаджень до 600...1000 дерев на 1 га та формуванні більш традиційних веретеноподібних та кущоподібних форм крони.

Для найбільш інтенсивних насаджень черешні пропонуються такі форми крон, які дозволяють закладання генеративних бруньок у основі однорічного приросту, адже саме там забезпечується найкраща якість плодів. У Європі з форм крони, сформованих на цих засадах, найбільш популярні суперверетено та система Драпо (навскісна пальмета), у Америці – кущ Кіма Гріна та УФО (кордонна форма крони). Урожайність насаджень зазвичай не перевищує 10-15 т/га, а рентабельність виробництва забезпечується за рахунок високої реалізаційної ціни на плоди високої якості. До недоліків таких садів черешні можна віднести значні початкові капіталовкладення та короткий період експлуатації насаджень.

В Україні насадження черешні сконцентровані переважно у зоні Південного Степу, де існують давні традиції її вирощування. При цьому необхідно зауважити, що технологія вирощування є екстенсивною: дерева щеплені на сильнорослій насіннєвій підщепі зі схемою садіння 6...7х5 м та розріджено-ярусною формою крони. При цьому сила росту дерев черешні занадто висока, що відтя-

гує вступ дерев у товарне плодоношення та ускладнює виконання технологічних операцій у саду.

Одним зі шляхів, який дозволяє ефективно контролювати силу росту дерев, є використання клонових підщеп меншої сили росту, зокрема Гізела 5, Гізела 6, ВСЛ-2. При цьому, на території України ці підщепи поки не отримали широкого розповсюдження. Причинами цього є складність їх розмноження та потреба у високому агротехнічному фоні вирощування. Крім цього, при формуванні крон на таких підщепах не передбачено закладання сильних скелетних гілок, тому в садах часто спостерігається зниження урожаю та якості плодів через невміння правильно організувати своєчасне оновлення плодової деревини, чого на черешні взагалі досягти важко через її слабку пагоноутворювальну здатність. Через це забезпечення постійного росту і закладання нових генеративних утворень – основне завдання в інтенсивному саду черешні.

Тому, більшій увазі в умовах України, можливо, заслуговує закладання насаджень на середньорослих підщепах черешні. При цьому основна маса врожаю дерев закладається не у основі однорічного пагона, а на букетних гілочках напівскелетних та обростаючих гілок, які циклічно оновлюють кожні 4-5 років. Дерева в саду найчастіше формують як іспанський кущ або різні варіації веретеноподібної форми. Такі насадження ростуть дещо сильніше порівняно з суперінтенсивними насадженнями, але також швидше вступають у плодоношення завдяки мінімальному обрізуванню у перші роки після садіння. Крім того, вони потребують менших витрат праці на їх створення та підтримання, а підходи до їх обрізування наближені до традиційних. Середньорослі підщепи або вставки у штаб, на яких закладено такі насадження, краще адаптовані до ґрунтово-кліматичних умов півдня України порівняно з карликовими підщепами, але все одно потребують обов'язкового зрошення та удобрення для отримання оптимальних результатів.

Висновки. Таким чином, впровадження вищенаведених конструкцій інтенсивних насаджень черешні на півдні України є цілком прийнятним, але їх вибір залежить від організаційно-економічних можливостей господарства. Наразі автором тез закладено досліди в умовах МДСС ім. М.Ф. Сидоренка НААН із використанням підщеп та їх вставок у штаб різної сили росту: ВСЛ-2, Гізела 5, Гізела 6 та САВ 6Р з метою визначення їх придатності до різних типів насаджень саме в умовах Південного Степу України.